

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

*Факультет № 6
Кафедра соціології та психології*

РОБОЧА ПРОГРАМА

з навчальної дисципліни «Психодіагностика»
обов'язкових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

053 Психологія (практична психологія)

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 25.08.2023 № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної
ради ХНУВС гуманітарних та
соціально- економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри соціології та психології (протокол №8 від 15.08.2023)

Розробник:

Доцент кафедри соціології та психології, кандидат психологічних наук, доцент
Твердохвалова Ю.Л.

Рецензенти:

1. Професор кафедри психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, доктор психологічних наук, професор, Кузнєцов М.А.
2. Доцент кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент Греса Н.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 8 Загальна кількість годин – 240 Кількість тем – 19	05 соціальні та поведінкові науки; 053 Психологія; Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Навчальний курс 2,3 Семестр 4,5/5,6 Вид контролю: залік
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання		заочна форма навчання
Лекції – 64; Семінарські заняття – 0; Практичні заняття – 64; Лабораторні заняття – 0; Самостійна робота – 112; Індивідуальні завдання: Курсова робота – немає Реферати (тощо) – 3		Лекції – 24; Семінарські заняття – 0; Практичні заняття – 24; Лабораторні заняття – 0; Самостійна робота – 192; Індивідуальні завдання: Курсова робота – немає Реферати – 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психодіагностика» є формування професійної компетентності в галузі теоретичної та практичної психодіагностики. Дисципліна «Психодіагностика» є необхідною складовою професійної підготовки майбутніх психологів, яка знайомить їх з теорією, принципами та інструментами оцінки і вимірювання індивідуально-психологічних особливостей особистості, через яку студенти набувають навичок проведення психодіагностичного обстеження при психологічному консультуванні, психокорекції, психотерапії та інших видах діяльності практичного психолога. Ця дисципліна є невід’ємною складовою дослідження особистості в системі інтеріндивідуальних, інтраіндивідуальних зв’язків та суб’єкт-об’єктних стосунків. Дисципліна «Психодіагностика» надає майбутнім фахівцям знань, вмінь та навичок здійснення психодіагностичної діяльності – невід’ємної складової професіоналізму психолога.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Психодіагностика» є формування системи знань щодо психодіагностики як науки, забезпечення теоретичної підготовки майбутніх спеціалістів;

– формування практичних вмінь проведення психодіагностичного обстеження, забезпечення практичної підготовки майбутніх спеціалістів;

– сприяння самопізнанню та особистісному розвитку студентів-психологів, формуванню психодіагностичного мислення, активізація творчого потенціалу майбутніх психологів;

- планування й проведення прикладного дослідження в будь-якій галузі;
- розробку індивідуальних програм діагностики, профілактики, корекції та розвитку психологічних властивостей і станів, характеристик психічних процесів, різних форм діяльності індивідів і груп на основі інноваційних розробок;
- формулювання обґрунтованих психологічних рекомендацій прикладного профілю на основі отриманих результатів теоретичних і прикладних досліджень.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення даного курсу базується на знаннях основних положень загальної психології, практичної психології, психодіагностики, вікової та педагогічної психології, диференційної психології, експериментальної психології. Програма курсу «Психодіагностика» спрямована на зміцнення цих знань та на їх поглиблення у ракурсі практичної психології.

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення курсу здобувач повинен *знати*:

- особливості психодіагностики як науки;
- класифікацію психодіагностичних методів;
- вимоги до психодіагностичних методик;
- основні етапи психодіагностичного процесу;
- етичні аспекти проведення психодіагностичного дослідження;
- процедуру конструювання психодіагностичних методик;
- психометричні засоби контролю якості психодіагностичних методик;
- особливості використання тестів інтелекту;
- особливості використання особистісних опитувальників;
- особливості використання проєктивних методик.

вміти:

- відбирати методи для проведення певного типу дослідження, усвідомлювати їх доцільність, обмеження та переваги; чітко визначати, які структурні компоненти особистості діагностує кожна конкретна методика;
- застосовувати на практиці загальні теоретико-методологічні принципи психодіагностики; забезпечити дотримання всіх вимог до проведення психодіагностичного обстеження, запобігати помилки, які можуть бути допущені непрофесіоналами;
- самостійно вести картотеку методик;
- проводити науково-методичну роботу: чітко визначати проблему, висувати гіпотезу, проводити науковий експеримент;
- вміти правильно сформулювати та оформити психологічне заключення;
- систематизувати та інтерпретувати діагностичні результати, робити висновки та прогнози щодо психологічного діагнозу та запобігати помилок у його встановленні;
- підбирати методики для діагностичного обстеження представників різних вікових груп;
- визначати методи та специфіку психодіагностичної роботи з особами, які мають порушення психічного розвитку та відхилення у поведінці;

- визначати якою мірою стандартизовані самозвіти, тестові норми можна застосовувати в певному культурному середовищі, з даним контингентом;
- оволодіти методами, специфікою, особливостями психолого-педагогічної психодіагностики;
- здійснювати психодіагностику основних соціально-психологічних характеристик групи, проблем лідерства та управління з метою подальшої їх оптимізації.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність	І. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК-3	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
	ЗК-4	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК-5	Здатність бути критичним і самокритичним.
	ЗК-6	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
	ЗК-8	Навички міжособистісної взаємодії,
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК-3	Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
	СК-4	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
	СК-5	Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
	СК-6	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.
	СК-7	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
	СК-9	Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту.
	СК-11	Здатність дотримуватися норм професійної етики.
	СК-12	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
	СК-14	Здатність розробляти та реалізовувати психотерапевтичні, психореабілітаційні та адаптаційні заходи, спрямовані на відновлення психологічного і психічного здоров'я громадян, які перебувають у кризі.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема №1. Вступ до психодіагностики.

Види та ситуації психодіагностики. Поняття психодіагностики як наукової системи методів та прийомів постановки психологічного діагнозу. Співвідношення психодіагностики з диференційною психологією, психометрикою, текстологією, практичною психологією. Тестові (вимірювальні) та експертні методи в психодіагностиці. Види та ситуації психодіагностики. Розрізнення задач дослідження та обстеження. Інформаційне забезпечення практичної психології як основна прикладна функція психодіагностики. Залежність психодіагностичної інформації від статусу її замовника та характеру запиту. Експертиза та консультування клієнта – два типи психодіагностичних ситуацій.

Тема №2. Історія психодіагностики.

Джерела і передумови виникнення психодіагностики. Експериментальна психологія як основа психодіагностичних методик. Клінічний підхід до психодіагностики. Тести інтелекту. Стандартизація тестів. Розробка серії тестів А. Біне. Оцінка розумового віку. Коефіцієнт інтелектуальності. Групове тестування. Тестування спеціальних здібностей. Факторний аналіз. Особистісна психодіагностика. Розвиток методів особистісної психодіагностики. Розробка опитувальників і проєктивних методик. Адаптивне тестування. Комп'ютерна психодіагностика. Комп'ютеризоване та адаптивне тестування. Можливості та обмеження комп'ютерного тестування.

Тема №3. Організація і проведення психодіагностичного обстеження.

Основні психодіагностичні підходи: об'єктивний, суб'єктивний та проєктивний. Підходи, пов'язані зі збором: L-, Q-, T-даних. Психодіагностичні ознаки та категорії. Ситуативна змінна психодіагностичного обстеження. Емоційні і поведінкові бар'єри в ситуації психодіагностичного обстеження. Умови попередження негативного впливу ситуативної змінної на результати психодіагностичного обстеження: комфортні фізичні і соціально-психологічні параметри обстеження; попередження чуток і загальних уявлень про суть, процедури і наслідки психодіагностики; конфіденційність обстеження. Професійні вимоги до методик та користувачів. Стандартизовані та експертні методики: правила кваліфікованої підготовки користувачів. Взаємодія користувачів та методичних центрів з психодіагностики. Банки даних та банки методик. Професійно-етичні нормативи. Професійна таємниця, правила розповсюдження та опублікування методик. Конфіденційність психодіагностичної інформації. Міжнародні професійно-етичні стандарти.

Тема №4. Етапи психодіагностичного процесу.

Загальна характеристика психодіагностичного процесу. Діагностичні ознаки. Діагностичні категорії. Основні етапи психодіагностичного процесу:

емпіричний, етап переробки і інтерпретації, етап прийняття рішення (постановка діагнозу). Помилки психодіагноста на емпіричному етапі (помилка спостереження, реєстрації, інструментальні помилки). Способи переробки даних: клінічний, статистичний. Інтеграція отриманих даних: емпірична, теоретична. Помилки на етапі інтерпретації даних. Психологічний діагноз. Предмет психодіагностичного діагнозу. Рівні психологічного діагнозу: симптоматичний діагноз, етіологічний діагноз, типологічний діагноз. Специфіка формулювання та оформлення психологічного заключення. Прогноз та розробка програми дій. Дотримання етичних норм психодіагностики.

Тема №5. Психодіагностичні норми.

Види діагностичних норм. Норма як критична точка на шкалі тестових балів. Процентильні норми. Таблична нормалізація та лінійна стандартизація шкали. Перевірка нормальності та сталості норм. Конкретні приклади стандартних шкал в психодіагностиці: Z - шкала, IQ - шкала, T- шкала, шкала стенів.

Тема №6. Надійність психологічних тестів та методи її визначення.

Надійність як сталість до побічних факторів, точність вимірювальної процедури. Дисперсійне визначення надійності. Формула Рюлона. Кореляційний підхід до вимірювання надійності. Види надійності: ретестова та синхронна надійність. Надійність - гомогенність та її вимірювання методом розщеплення складного теста на парну та непарну половини. Надійність цілого складного тесту та його окремих пунктів.

Тема №7. Контроль валідності тестів.

Валідність як відповідність результатів властивості, що тестується. Види валідності: зовнішня, емпірична, конструктна. Засоби емпіричного вимірювання валідності: метод контрастних відомих груп, узгодженість з експертною оцінкою. Залежність валідності від диференційно-психологічної теорії властивості, що вимірюються.

Тема №8. Достовірність та інтерпретація результатів тестових випробувань.

Поняття артефакту соціальної бажаності. Інші види мотиваційних викривлень. Шкали неправди. Комп'ютерний контроль достовірності. Статистичне обґрунтування експериментальних кількісних даних. Адаптація тестів. Стандартизація тестів. Види тестових норм. Статистичні мери валідності тестів. Інтерпретація результатів тестових випробувань. Форми представлення результатів тестування.

Тема №9. Операційна класифікація.

Психофізіологічні вимірювання. Об'єктивні тести рішення задач. Стандартизований самозвіт: тест-опитувальник, оціночні (рейтинг) процедури, суб'єктивна класифікація та оцінка схожості - відмінності. Проективні техніки: тестові та малюнкові. Спостереження: засібне та категоріальне

(стандартизоване). Контент-аналіз документів. Діалогові техніки: бесіда, інтерактивні ігри. Семантичний та особистісний диференціал. Техніка репертуарних рішень. Специфіка вимог до користувачів. Вимоги до кваліфікації користувача для методик різного операціонального статусу.

Тема №10. Предметна класифікація.

Психічні функції: когнітивні (сприймання, увага, пам'ять, мислення) та регулятивні (моторні програми, емоційно-вольова регуляція). Загальні здібності та проблеми діагностики розумового розвитку. Діагностика функціональних та емоційних станів. Діагностика конституційних (темперамент), індивідуально-стильових (характер) та ціннісно-мотиваційних рис особистості. Взаємодія рис особистості в процесі розвитку особистості (компенсаторні стосунки). Діагностика спілкування. Інші класифікації. Інші критерії класифікації методик. Класифікація за двома критеріями.

Тема №11. Проективний метод як діагностична процедура.

Обґрунтування проективного методу. Проективний метод у контексті концепції особистісного смислу. Групи методик. Ознаки проективних методик.

Тема №12. Приклади класичних проективних методик.

Тест «незакінчених речень», «тест фрустрації» Розенцвейга, «Неіснуюча тварина». Тест Роршаха. Історія побудови та адаптації. Можливості та обмеження в застосуванні. Тематичний апперцептивний тест. Особливості стимульного матеріалу. Проведення обстеження та обробка даних. Можливості та обмеження в застосуванні. ТАТ в діагностиці прихованих мотивів. Класифікація мотивів по Мюррею та аналіз текстів ТАТ.

Тема №13. Діагностика інтелектуально-пізнавальної сфери особистості.

Поняття «інтелект». Інтелект, спадковість, соціальне середовище. Функції інтелекту. Особистість і інтелект. Теорії структури інтелекту. Структура інтелекту за Дж. Гільфордом. Роботи Айзенка. Позиція визначення інтелекту Ч.Спірмена. Позиція Л.Терстоуна. Інтелект людини за Р.Мейлі (логічно-формальний, наочно-конкретний, аналітично-рецептивний, комбінаторно-творчий, сприйнятливо-тонкий, загострено-спрямований). Найбільш відомі методики діагностики інтелекту. Тести інтелекту Векслера. Психометричні методи виміру інтелекту, їх діагностичне значення. Оцінка інтелекту. Коефіцієнт інтелекту. Психодіагностика здібностей. Об'єкт і методи. Тест Амтхауера. Тест «Штур». Діагностика пізнавальної сфери особистості (індивідуальні якості, перцептивні, мнемічні, імаженативні, атенційні здібності, розумовий розвиток).

Тема №14. Психодіагностика здібностей і креативності.

Психологічна концепція здібностей. Спроможності й обдарованість. Загальні і спеціальні здібності. Інтелект, його функції, структура і формовияви. Тести

загальних здібностей: ДАТ, Амтхауера, 100 задач. Індекс здатності до навчання. Інструкція, первинна і вторинна обробка результатів тестування. IQ – коефіцієнт інтелектуальності. Словесно-логічне та абстрактне мислення. Прогресивні матриці Дж. Равена, технологія проведення тестового обстеження, обробка результатів тестування, їх інтерпретація та якісний аналіз. Творчість та інтелект. Креативність як інтегральна характеристика творчих здібностей людини. Тести креативності та їх концептуальне підґрунтя. Тести креативності. Діагностика невербальної креативності за тестом П. Торренса “Завершення картинок”: умови проведення, інструкція, обробка результатів тестування. Тести креативності Дж. Гілфорда, процедура їх проведення та аналіз результатів. Тест креативності Гетзельса і Джексона на генерування варіантів значень слів.

Тема №15. Типологічна діагностика та діагностика рис особистості.

Феноменологія, структура та динаміка особистості. Види описів особистості: теорії рис, теорії типів, теорії інстанцій. Психодіагностика особистості в системі диференціації. Складові структури особистості (мотиваційно-смилова, емоційно-вольова, конституційна, актуалізаційно-діяльнісна, когнітивна), їх взаємодія. Карта особистості. Групи методів вивчення особистості: спостереження, вивчення біографії, бесіда, інтерв'ю, експериментальні методи, проєктивні методи. Характеристика теорії особистісних рис. Діагностика рис особистості. Конституційні, індивідуальні, особистісні риси. Одиниці будови особистості: риса (Кеттелл, Айзенк), потяг (Фрейд, Юнг), відносини (Мясищев, Ананьєв, Бодальов), діяльність (Леонтьєв), самооцінка та рівень домагань). Опитувальник рис особистості. Характеристика теорії клінічних типів особистості. Типологічна діагностика. Типологічні питальники (опитувальник Айзенка, опитувальник Шмішека). Проблема індивідуально-типологічних відмінностей особистості.

Тема №16. Особистісні опитувальники.

Характеристика особистісних опитувальників. Класичні опитувальники: опитувальник Кеттелла, ММРІ, опитувальник Лірі. Тест-опитувальник 16 факторів. Структура та інтерпретація 16 факторів. Правила проведення та підрахунок тестових балів. Шкала стенів. Типові профілі та їх інтерпретація. Прогноз професійної успішності. Можливості комп'ютеризації. Порівняльна ефективність в ситуації експертизи та консультування. ММРІ. Основні та службові шкали. Правила корекції тестових балів залежно від захисту досліджуваного. Невротичні та психотичні порушення та їх проявлення в профілі ММРІ. Обмеження в застосуванні ММРІ. Аналіз профіля ММРІ. Зручності та небезпечності автоматизованої інтерпретації профіля. Опитувальник Лірі. Можливості та обмеження в застосуванні. Патохарактерологічна діагностика. ПДО Лічко-Іванова. Опитувальник Леонгарда-Шмішека.

Тема №17. Діагностика мотиваційної сфери та спрямованості особистості.

Концептуальний опис мотиваційної сфери особистості. Різні схеми аналізу мотивації. Мотив і мотивація. Моделі мотивації: змістовні та процесуальні. Мотиви і потреби. Індикатори мотивації. Операційні індикатори, що опосередковують процеси, та критерії мотивації. Основні підходи до класифікації мотивів діяльності. Прямі методи психодіагностики мотиваційної сфери особистості. Проективні методи діагностики потреб та мотивів. Малюнковий тест фрустрації Розенцвейга. Методика мотиваційної індукції Ж. Ньютена. Індикатори мотивації. Діагностика мотивації через викривлення об'єкту перцепції. Діагностика мотивації через особистісний смисл. Метод діагностики мотивації через характеристику перешкод. Мотиваційні опитувальники. Вимірювання мотивації досягнення. Опитувальник потреби в досягненнях. Тест гумористичних фраз. Методика дослідження ціннісних орієнтацій (МИЦО) Рокіча-Ядова. Списки термінальних та інструментальних цінностей. Сталість ранжирування. Артефакт соціальної бажаності. Діагностика мотивації за допомогою проективних методик.

Тема №18. Діагностика емоційно-вольової сфери особистості.

Емоційна індивідуальність особистості: динамічні особливості почуттів, емоційні риси характеру, загальна емоційна спрямованість особистості. Діагностика емоційних властивостей особистості. Темперамент та емоційні прояви особистості. Діагностика темпераменту. Емоційні риси характеру. Діагностика емпатійності. Діагностика емоційних станів особистості. Методика Спілбергера (діагностика ситуативної та особистісної тривожності). Методика Філліпса. Опитувальник САН. Діагностика емоційної спрямованості особистості. Типи загальної емоційної спрямованості (альтруїстичний, комунікативний, праксичний, гностичний, романтичний, пугнічний, естетичний, глоричний, акізитивний, гедонічний). Стрес, види стресів, динаміка стресового стану, індивідуальний сценарій стресової поведінки. Діагностика вольової сфери особистості.

Тема №19. Діагностика індивідуальної свідомості та самосвідомості.

Психодіагностика індивідуальної свідомості. Методики, спрямовані на виявлення якісних особливостей індивідуальної свідомості, системи смислових параметрів, що лежать в основі сприймання людиною себе і інших людей, об'єктів і ставлень. Репертуарні особистісні тести. Тест Келлі. Особливості ставлення особистості до інших. Типи ставлень до оточуючих. Методика діагностики міжособистісних відносин Т. Лірі. Діагностика індивідуально-особистісних властивостей особистості, що впливають на її ставлення до інших людей. Діагностика спрямованості особистості. Самосвідомість як об'єкт психодіагностики. Поведінковий, афективний, когнітивний компоненти самосвідомості. Я-концепція особистості. Динаміка самосвідомості. Діагностика самоставлення особистості. Основні класи методик психодіагностики самосвідомості: стандартизовані самозвіти в формі описів і самоописів, вільні самоописи з наступною обробкою за допомогою контекст-аналізу, ідеографічні методики типу репертуарних матриць, проективні методики. Шкала «Я-

концепції» Теннессі, шкала дитячої «Я-концепції» Пірса-Харріса, шкала самоповаги Розенберга, опитувальнику самоставлення В.В. Століна. Методика Q-сортування. Методи вимірювання локусу контролю. Проективна методика «Намалюй людину». Методика керованої проекції.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр 4							
Тема №1. Вступ до психодіагностики.	10	4	-	4	-	4	
Тема №2. Історія психодіагностики.	12	2	-	2	-	6	
Тема №3. Організація і проведення психодіагностичного обстеження.	8	2	-	2	-	4	
Тема №4. Етапи психодіагностичного процесу.	10	2	-	2	-	6	
Тема №5. Психодіагностичні норми.	8	2	-	2	-	4	
Тема №6. Надійність психологічних тестів та методи її визначення.	8	2	-	2	-	4	
Тема №7. Контроль валідності тестів.	8	2	-	2	-	4	
Тема №8. Достовірність та інтерпретація результатів тестових випробувань.	8	2	-	2	-	4	
Тема №9. Операційна класифікація.	8	2	-	2	-	4	
Тема №10. Предметна класифікація.	8	2	-	2	-	4	
Тема №11. Проективний метод як діагностична процедура.	14	4	-	4	-	6	
Тема №12. Приклади класичних проективних методик.	18	6	-	6	-	6	
Всього за семестр № 4:	120	32	-	32	-	56	Залік
Семестр 5							
Тема №13. Діагностика інтелектуально-пізнавальної сфери особистості.	16	4	-	4	-	8	
Тема №14. Психодіагностика здібностей і креативності.	16	4	-	4	-	8	

Тема №15. Типологічна діагностика та діагностика рис особистості.	16	4	-	4	-	8	
Тема №16. Особистісні опитувальники.	20	6	-	6	-	8	
Тема №17. Діагностика мотиваційної сфери та спрямованості особистості.	16	4	-	4	-	8	
Тема №18. Діагностика емоційно-вольової сфери особистості.	16	4	-	4	-	8	
Тема №19. Діагностика індивідуальної свідомості та самосвідомості.	20	6	-	6	-	8	
Всього за семестр № 5:	120	32	-	32	-	56	Залік

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр 4							
Тема №1. Вступ до психодіагностики.	11	2	-	1	-	8	
Тема №2. Історія психодіагностики.	9	-	-	1	-	8	
Тема №3. Організація і проведення психодіагностичного обстеження.	11	2	-	1	-	8	
Тема №4. Етапи психодіагностичного процесу.	11	2	-	1	-	8	
Тема №5. Психодіагностичні норми.	10	1	-	1	-	8	
Тема №6. Надійність психологічних тестів та методи її визначення.	10	1	-	1	-	8	
Тема №7. Контроль валідності тестів.	10	1	-	1	-	8	
Тема №8. Достовірність та інтерпретація результатів тестових випробувань.	10	1	-	1	-	8	
Тема №9. Операційна класифікація.	9	-	-	1	-	8	
Тема №10. Предметна класифікація.	9	-	-	1	-	8	
Тема №11. Проективний метод як діагностична процедура.	11	2	-	1	-	8	
Тема №12. Приклади класичних проективних методик.	9	-	-	1	-	8	

Всього за семестр № 4:	120	12	-	12	-	96	Залік
Семестр 5							
Тема №13. Діагностика інтелектуально-пізнавальної сфери особистості.	18	2	-	2	-	14	
Тема №14. Психодіагностика здібностей і креативності.	18	2	-	2	-	14	
Тема №15. Типологічна діагностика та діагностика рис особистості.	16	2	-	2	-	12	
Тема №16. Особистісні опитувальники.	18	-	-	2	-	14	
Тема №17. Діагностика мотиваційної сфери та спрямованості особистості.	18	2	-	2	-	14	
Тема №18. Діагностика емоційно-вольової сфери особистості.	17	2	-	1	-	14	
Тема №19. Діагностика індивідуальної свідомості та самосвідомості.	17	2	-	1	-	14	
Всього за семестр № 5:	120	12	-	12	-	96	Залік

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література:
Тема №1. Вступ до психодіагностики.		
Підготувати відповіді на запитання: Види та ситуації психодіагностики. Співвідношення психодіагностики з диференційною психологією, психометрикою, текстологією, практичною психологією. Тестові (вимірювальні) та експертні методи в психодіагностиці. Розрізнення задач дослідження та обстеження. Залежність психодіагностичної інформації від статусу її замовника та характеру запиту. Виконати завдання у робочому зошиті		1, 2, 3, 6, 11, 12
Тема №2. Історія психодіагностики.		
Підготувати відповіді на запитання: Основні етапи історії виникнення та становлення психодіагностики як науки. Психодіагностика XIX ст. Психодіагностика періоду XX ст. Сучасний стан світової та вітчизняної психодіагностики. Загальна характеристика методів психодіагностики. Класифікація методів психодіагностики. Вимоги, які висуваються до психодіагностичних методик і ситуацій. Виконати завдання у робочому зошиті		1, 2, 3, 6, 9, 11, 12, 34
Тема №3. Організація і проведення психодіагностичного обстеження.		
Підготувати відповіді на запитання: Психологічний діагноз. Поняття і структурні компоненти. Ситуативна змінна обстеження та змінна цілі обстеження. Поняття і характеристики тестового завдання		2, 3, 9, 11, 12, 15

<p>Основні психодіагностичні підходи: об'єктивний, суб'єктивний та проєктивний.</p> <p>Підходи, пов'язані зі збором: L-, Q-, T-даних.</p> <p>Емоційні і поведінкові бар'єри в ситуації психодіагностичного обстеження.</p> <p>Професійні вимоги до методик та користувачів.</p> <p>Банки даних та банки методик.</p> <p>Професійна таємниця, правила розповсюдження та опублікування методик.</p> <p>Міжнародні професійно-етичні стандарти.</p> <p>Виконати завдання у робочому зошиті</p>	
Тема №4. Етапи психодіагностичного процесу.	
<p>Підготувати відповіді на запитання:</p> <p>Алгоритм проведення обстеження (психодіагностичного процесу)</p> <p>Етап збору даних</p> <p>Етап переробки і інтерпретації</p> <p>Етап прийняття рішень.</p> <p>Помилки психодіагноста на емпіричному етапі (помилка спостереження, реєстрації, інструментальні помилки).</p> <p>Способи переробки даних: клінічний, статистичний.</p> <p>Помилки на етапі інтерпретації даних.</p> <p>Рівні психологічного діагнозу: симптоматичний діагноз, етіологічний діагноз, типологічний діагноз.</p> <p>Специфіка формулювання та оформлення психологічного заключення.</p> <p>Виконати завдання у робочому зошиті</p>	12, 13, 17, 28, 34, 35, 37
Тема №5. Психодіагностичні норми.	
<p>Підготувати відповіді на запитання:</p> <p>Види діагностичних норм.</p> <p>Норма як критична точка на шкалі тестових балів.</p> <p>Процентильні норми.</p> <p>Таблична нормалізація та лінійна стандартизація шкали.</p> <p>Перевірка нормальності та сталості норм.</p> <p>Конкретні приклади стандартних шкал в психодіагностиці: Z - шкала, IQ - шкала, T- шкала, шкала стенив.</p> <p>Виконати завдання у робочому зошиті</p>	2, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 24, 33
Тема №6. Надійність психологічних тестів та методи її визначення.	
<p>Підготувати відповіді на запитання:</p> <p>Надійність як сталість до побічних факторів, точність вимірювальної процедури.</p> <p>Дисперсійне визначення надійності.</p> <p>Кореляційний підхід до вимірювання надійності.</p> <p>Надійність цілого складного тесту та його окремих пунктів.</p> <p>Виконати завдання у робочому зошиті</p>	4, 5, 9, 11, 12, 15, 22, 25, 29, 31
Тема №7. Контроль валідності тестів.	
<p>Підготувати відповіді на запитання:</p> <p>Валідність як відповідність результатів властивостей.</p> <p>Види валідності: зовнішня, емпірична, конструктна.</p> <p>Засоби емпіричного вимірювання валідності: метод контрастних відомих груп, узгодженість з експертною оцінкою.</p> <p>Статистичні мери валідності тестів.</p> <p>Виконати завдання у робочому зошиті</p>	5, 9, 11, 12, 32, 33

Тема №8. Достовірність та інтерпретація результатів тестових випробувань.		
Підготувати відповіді на запитання: Поняття артефакту соціальної бажаності. Види мотиваційних викривлень. Шкали неправди. Комп'ютерний контроль достовірності. Статистичне обґрунтування експериментальних кількісних даних. Адаптація та стандартизація тестів. Види тестових норм. Форми представлення результатів тестування. Виконати завдання у робочому зошиті		1, 2, 12, 30, 35
Тема №9. Операційна класифікація.		
Підготувати відповіді на запитання: Психофізіологічні вимірювання. Об'єктивні тести рішення задач. Стандартизований самозвіт: тест-опитувальник, оціночні процедури, суб'єктивна класифікація та оцінка схожості - відмінності. Проективні техніки: тестові та малюнкові. Спостереження: засібне та категоріальне (стандартизоване). Контент-аналіз документів. Діалогові техніки: бесіда, інтерактивні ігри. Семантичний та особистісний диференціал. Техніка репертуарних решіток. Виконати завдання у робочому зошиті		1, 2, 5, 6, 9, 11, 12
Тема №10. Предметна класифікація.		
Підготувати відповіді на запитання: Психічні функції: когнітивні (сприймання, увага, пам'ять, мислення) та регулятивні (моторні програми, емоційно-вольова регуляція). Загальні здібності та проблеми діагностики розумового розвитку. Діагностика функціональних та емоційних станів. Діагностика конституційних (темперамент), індивідуально-стильових (характер) та ціннісно-мотиваційних рис особистості. Взаємодія рис особистості в процесі розвитку особистості (компенсаторні стосунки). Діагностика спілкування. Класифікація за двома критеріями. Виконати завдання у робочому зошиті		1, 2, 5, 9, 11, 12, 20, 27, 31
Тема №11. Проективний метод як діагностична процедура.		
Підготувати відповіді на запитання: Обґрунтування проективного методу. Проективний метод у контексті концепції особистісного смислу. Групи проективних методик. Ознаки проективних методик. Виконати завдання у робочому зошиті		11, 12, 15, 22, 25, 29, 38
Тема №12. Приклади класичних проективних методик.		

<p>Підготувати відповіді на запитання: Тест Роршаха. Історія побудови та адаптації. Можливості та обмеження в застосуванні. Тематичний апперцептивний тест (ТАТ). Особливості стимульного матеріалу. Проведення обстеження та обробка даних. Можливості та обмеження в застосуванні. ТАТ в діагностиці прихованих мотивів. Класифікація мотивів по Мюррею та аналіз текстів ТАТ.</p> <p>Виконати завдання: методика «ДДЧ», методика «Неіснуюча тварина», методика «Малюнок сім'ї», методика Р. Жилія, методика С. Розенцвейга, методика «ТЮФ», методика М. Люшера.</p>	12, 13, 17, 28, 34, 35, 37
<p>Тема №13. Діагностика інтелектуально-пізнавальної сфери особистості.</p>	
<p>Підготувати відповіді на запитання: Тести здібностей. Основні підходи до вивчення інтелекту. Соціокультурний підхід. Генетичний підхід. Процесуально-діяльнісний підхід. Освітній підхід. Інформаційний підхід. Феноменологічний підхід. Функціонально-рівневий підхід. Регуляційний підхід. Характеристика тестів діагностування інтелекту. Поняття соціального та емоційного інтелекту.</p> <p>Виконати завдання: Тест TSI Р.Амтхауера. Тест Д.Векслера. Тест Равена (прогресивні матриці). Поняття соціального та емоційного інтелекту. Тест «Соціальний інтелект» Дж.Гілфорда – М.Селлівана. Тест «Емоційний інтелект» Н.Холла.</p>	4, 5, 9, 11, 12, 15, 22, 25, 29, 31, 36
<p>Тема №14. Психодіагностика здібностей і креативності.</p>	
<p>Підготувати відповіді на запитання: Процедура діагностики здібностей. Характеристика методів діагностики здібностей.</p> <p>Виконати завдання: методика «ШТУР», методика Векслера, тест DAT, методика Дж. Равена.</p>	22, 31, 36
<p>Тема №15. Типологічна діагностика та діагностика рис особистості.</p>	
<p>Підготувати відповіді на запитання: Діагностика психофізіологічних особливостей особистості. Процедура діагностики темперамента і характеру особистості. Методи діагностики особливостей темперамента і характеру.</p> <p>Виконати завдання: методика «Тепінг-тест», опитувальник Я. Стреляу, методика «ОСТ» В.М. Русалова, методика «ЧХТ», опитувальник К. Леонгарда – Г. Шмішека, методика «ПДО» А. Лічко.</p>	4, 5, 9, 11, 12, 15, 22, 25, 29, 31, 36
<p>Тема №16. Особистісні опитувальники.</p>	
<p>Підготувати відповіді на запитання: Підходи до вивчення особистості. Типологічний підхід до вивчення особистості. Теорія рис особистості, класи рис. Проективний підхід до вивчення особистості. Багатовимірні дослідження особистості.</p> <p>Виконати завдання: методика 16 PF Р. Кеттелла, Методика MMPI, методика FPI, особистісні опитувальники Г. Айзенка.</p>	12, , 17, 28, 35, 37

Тема №17. Діагностика мотиваційної сфери та спрямованості особистості.		
Підготувати відповіді на запитання: Процедура діагностики спрямованості особистості. Методи діагностики спрямованості особистості. Методи діагностики мотивації особистості. Методи діагностики ціннісних орієнтацій особистості. Виконати завдання: методика В. Смейкало та М. Кучера, методика «ЦОЛ» М. Рокіча, методика «ТЮФ», методика «Незавершені речення» Сакса та Леві, методика А. Мехрабіана, методика «ЦОЛ» М. Рокіча.		9, 11, , 22, 25, 29, 31,
Тема №18. Діагностика емоційно-вольової сфери особистості.		
Підготувати відповіді на запитання: Дезорганізуючі емоційні стани в режимі пригнічення психіки: дистимія, депресія, апатія, гіпотимія, тривога, страх, маячний настрій. Виконати завдання: методика «Діагностика домінуючого стану» (Л. Куликов), «Ступінь хронічної втоми» (А. Леонова), «Визначення нервово-психічної напруги» (Т. Немчин), «Шкала депресії» В.Зунге, «Шкала депресії» Бека. Характеристика методик діагностики рівня соціальної фрустрованості (Л. Вассерман), виміру рівня тривожності (Дж. Тейлор), виявлення схильності до суїцидальної поведінки (М. Горська). Діагностика рівня суб'єктивного відчуття самотності (Д. Рассел, М. Фергюсон) та «Експрес-діагностика неврозу» (К. Хек, Х. Хесс).		4, 5, 22, 25, 31, 36 40
Тема №19. Діагностика індивідуальної свідомості та самосвідомості.		
Підготувати відповіді на запитання: Процедура діагностики самосвідомості особистості. Методи діагностики самосвідомості особистості. Виконати завдання: методика С. Будасі, методика «УСК» Дж. Роттера, методика Т. Дембо – С.Я. Рубінштейн, методика К. Розенцвейга, методика «САТ»		12, 13, 17, 28, 34, 35, 37

5. Індивідуальні завдання.

5.1.1. Теми рефератів

Теми індивідуальних навчальних проєктів 4 семестр

1. Психодіагностика як наука і практика.
2. Психодіагностичний метод.
3. Історія психодіагностики.
4. Етика психодіагностичного обстеження.
5. Проведення психодіагностичного дослідження.
6. Диференціальна психометрики.
7. Основні етапи конструювання тесту.
8. Напрями та області психологічного тестування.

9. Стандартизовані вимірювальні методи (об'єктивні тести і опитувальники) в психодіагностики
10. Проективна техніка в психодіагностики
11. Психосемантические методи і суб'єктивне шкалювання.
12. Метод контент-аналізу в психодіагностики.
13. Психодіагностические бесіда, опитування, інтерв'ю та спостереження.
14. Соціометричний метод.
15. Діагностичний навчальний експеримент.
16. Психофізіологічна діагностика.
17. Особливі методи психодіагностики.
18. Психодіагностика в психологічному консультуванні.
19. Психодіагностика сенсорно-перцептивних властивостей.
20. Психодіагностика уваги і сенсомоторних реакцій.
21. Психодіагностика пам'яті і мнемічних властивостей.
22. Психодіагностика мислення.
23. Психодіагностика уяви та подання.
24. Психодіагностичні ситуації і завдання.
25. Професійно-етичні принципи в психодіагностиці.
26. Психодіагностическое дослідження і обстеження. Повідомлення результатів і написання висновків.
27. Психологічний діагноз. Рівні і види діагнозу.
28. Класифікація методів психодіагностики.
29. Типи діагностичних методик.
30. Класифікації тестів, опитувальників, проективних методик.
31. Поняття «проекції» в психодіагностики. Можливі помилки в проективної діагностики.
32. Диференціальна психометрики. Різниця двох груп методів у психодіагностиці.
33. Надійність. Коефіцієнти надійності.
34. Види надійності.
35. Валідність. Співвідношення валідності і надійності. Коефіцієнти валідності.
36. Критерій валідності. Види критеріїв. Методи експертної оцінки.
37. Критеріальна валідність. Встановлення критеріальної валідності.
38. Поточна та прогностична валідність.
39. Емпірична валідність. Встановлення емпіричної валідності.
40. Кореляційний та регресійний аналіз.
41. Змістовна валідність. Встановлення змістовної валідності.
42. Концептуальна (Конструктна) валідність. Встановлення конструктної валідності.
43. Аналіз. Валідність з вікової диференціації.
44. Очевидна валідність. Інкрементна валідність.
45. Конвергентна і дивергентная валідність.
46. Достовірність як особливий вид валідності. Забезпечення достовірності. Психологічні чинники випробуваного, що впливають на самозвіт.

47. Стандартизація. Мета стандартизації. Стандартизація умов. Стандартизація процедури експерименту.
58. Лінійна і нелінійна стандартизація.
59. Репрезентативність тестових норм. Необхідність тестових норм.
60. Основні проблеми тестових норм.
61. Стандартизовані і Процентільні шкали.
62. Принципи оцінки тесту.

Теми індивідуальних навчальних проектів 5 семестр

1. Діагностика когнітивного стилю пізнавальної діяльності.
2. Психодіагностика інтелекту.
3. Психодіагностика обдарованості і креативності.
4. Діагностика обдарованості і креативності.
5. Визначення психомоторних характеристик людини.
6. Діагностика темпераменту і властивостей нервової системи.
7. Психодіагностична оцінка особистості.
8. Багатофакторні особистісні опитувальники.
9. Багатофакторні клінічні методики дослідження особистості.
10. Діагностика акцентуацій особистості.
11. Визначення психологічних типів особистості.
12. Проективні методи дослідження особистості.
13. Проектне використання кольору.
14. Клінічна проективна діагностика.
15. Графічні методи в діагностиці розвитку, особистості і системи відносин дітей.
16. Діагностика агресивності.
17. Діагностика поведінки в конфлікті.
18. Діагностика внутрішнього конфлікту.
19. Психодіагностика самосвідомості, самоствавлення і самооцінки особистості.
20. Діагностика ціннісно-сислової сфери особистості.
21. Діагностика самоактуалізації особистості.
22. Вимірювання локусу контролю і відповідальності.
23. Діагностика регуляторної активності.
24. Діагностика спрямованості особистості.
25. Діагностика особливостей особистості.
26. Діагностика психологічного захисту особистості.
27. Діагностика психологічних особливостей та проблем життєвого шляху.
28. Діагностика емоційної сфери особистості.
29. Діагностика тривожності.
30. Діагностика депресивності.
31. Діагностика емоційних розладів.
32. Діагностика функціональних станів і працездатності людини.
33. Діагностика рівня домагань.
34. Діагностика мотивації досягнення.
35. Діагностика мотиваційно-потребностной сфери особистості.

36. Діагностика мотивації у навчальній діяльності.
37. Діагностика здібностей.
38. Діагностика професійної спрямованості.
39. Психодіагностичні критерії професійної діяльності.
40. Психологічна оцінка працівників в організації і кадровий психологічний відбір.
41. Діагностика соціально-психологічної та професійної адаптації.
42. Соціально-психологічна діагностика особистості та групи.
43. Діагностика міжособистісних відносин і особливостей спілкування.
44. Діагностика сімейних відносин.
45. Діагностика подружніх відносин.
46. Діагностика батьківсько-дитячих відносин.
47. Діагностика психічного розвитку.
48. Діагностика пізнавальних процесів і рівня розвитку дітей.
49. Діагностика пізнавальних процесів і рівня психічного розвитку в дитинстві.
50. Діагностика пізнавальних процесів і рівня психічного розвитку в ранньому дитинстві.
51. Діагностика пізнавальних процесів і рівня психічного розвитку в дошкільному дитинстві.
52. Діагностика пізнавальних процесів і рівня розвитку в молодшого шкільному віці.
53. Діагностика пізнавальних процесів, рівня розвитку і особистості в середньому і старшому шкільному віці.
54. Діагностика міжособистісних відносин дітей і підлітків.
55. Психодіагностика в шкільній психологічній службі.
56. Психолого-педагогічна діагностика.
57. Діагностика рівня розвитку і труднощів навчання в школі.
58. Діагностика готовності до школи.
59. Діагностика шкільної дезадаптації.
60. Педагогічна діагностика.
61. Психологічна діагностика дітей з особливостями у розвитку.
62. Клінічна психодіагностика.

5.1.2. Теми курсових робіт (не передбачено навчальним планом)

5.1.3. Теми наукових робіт (не передбачено навчальним планом)

6. Методи навчання

Навчання з дисципліни проходить у формі: лекцій, практичних занять, а також самостійної та індивідуальної роботи. А саме,

- конспектування лекцій та самостійне опрацювання лекційного матеріалу за власним конспектом лекцій;

- підготовка до практичних занять;
- інтерактивний метод роботи в малих групах;
- метод проектів у формі індивідуальних/групових навчальних проектів;
- метод проблемного викладання.
- частково-пошуковий метод;
- метод наукового порівняння;
- дослідницький метод;
- метод аналізу кейсів.

Самостійна робота за кожною темою передбачає вивчення: наукової літератури за темою та підготовка до практичних завдань, аналізу кейсів.

Індивідуальна робота передбачає виконання індивідуальних навчальних проектів та індивідуальних навчальних проектів, аналізу кейсів.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

Семестр 4

1. Поняття та задачі психодіагностики.
2. Методи вирішення психодіагностичних задач.
3. Сфери соціальної практики, що вимагають використання психодіагностики.
4. Ситуація клієнта і ситуація експертизи.
5. Психодіагностичні ознаки та категорії.
6. Етапи психодіагностичного процесу.
7. Етап збору даних.
8. Класифікація психодіагностичних ситуацій за В.І.Дружиніним.
9. Етап обробки даних та інтерпретація.
10. Етап прийняття рішення (діагноз і прогноз).
11. Психологічний діагноз. Основні види діагнозу за рівнем розвитку.
12. Етапи встановлення психологічного діагнозу (Ю. Гільбух)
13. Варіанти використання психодіагностичних даних.
14. Кваліфікаційні вимоги до психодіагноста.
15. Принципи психодіагностики.
16. Історія психодіагностики. Донаукове використання психодіагностичних процедур.
17. Розвиток психодіагностики у ХІХ ст.
18. Розвиток психодіагностики в ХХ ст.
19. Основні психодіагностичні підходи.
20. Об'єктивний психодіагностичний підхід.
21. Суб'єктивний психодіагностичний підхід.
22. Проективний психодіагностичний підхід.
23. Підходи, пов'язані зі збором: L, Q, T даних.
24. Основні та додаткові вимоги до методів психодіагностики.
25. Класифікація методів психодіагностики.
26. Тести. Особливі вимоги до тестів.
27. Класифікація тестів.

- 28.Критеріально-орієнтовані та нормативно-орієнтовані тести.
- 29.Поняття адаптивного тестування.
- 30.Стратегії конструювання тесту. Основні етапи конструювання тесту.
- 31.Специфікація тесту. Розробка матриці маніфестацій.
- 32.Розробка завдань. Типи завдань тесту. Види установок на відповіді.
- 33.Оформлення тесту. Компонування тексту опитувальника.
- 34.Розроблення інструкції.
- 35.Пілотажне дослідження.
- 36.Розробка матриці аналізу завдань. Індекс ефективності виконання.
- 37.Надійність тесту. Методи перевірки надійності тесту.
- 38.Валідність тесту. Види валідності.
- 39.Стандартизація.
- 40.Процентилі, Z-показники, T-бали, стени, стенойни, s-показники, стандартні IQ-показники.
- 41.Адаптація діагностичних методів. Етапи адаптації тесту.
- 42.Проекція як психологічний феномен.
- 43.Особливості проєктивних методик.
- 44.Адитивні та інтерпретативні проєктивні методики.
- 45.Конститутивні та імпресивні проєктивні методики.
- 46.Конструктивні та рефрактивні проєктивні методики.
- 47.Катартичні та експресивні проєктивні методики.
- 48.Психодіагностика міжособистісних властивостей дітей підліткового та юнацького віку.
- 49.Комп'ютеризація психодіагностичних методик (переваги та недоліки).
- 50.«Кількісні» складові ефекту від застосування комп'ютерів.
- 51.«Якісні» складові ефекту від застосування комп'ютерів.
- 52.Основні напрямки розвитку комп'ютерної психодіагностики.

Семестр 5

1. Зміст загальних і спеціальних здібностей людини та їх діагностика.
2. Зміст потенційних і актуальних здібностей людини та їх діагностика.
3. Психодіагностика агресії.
4. Співвідношення понять інтелект і здібності в теорії психодіагностики.
5. Короткий психологічний аналіз понять: задатки, здібності, обдарованість, талант і креативність та їх діагностика
6. Ознаки здібностей у психологічному вимірі.
7. Психологічні показники, за допомогою яких реєструються психологічні ознаки здібностей в ході їх вимірювання.
8. Особливості психодіагностики моторних, технічних і професійних здібностей.
9. Характеристика методики оцінки розумового розвитку Біне-Сімона.
10. Характеристика методик Прогресивні матриці Дж.Равена і Р.Кеттелла.
11. Характеристика тесту Д. Векслера та особливості методики виявлення здібностей Р. Гарднера.

12. Особливості застосування тесту інтелекту Р. Мейл і характеристика тесту структури інтелекту Р. Амтхауэра.
13. Дослідження та діагностика креативності. Особливості використання тесту віддалених асоціацій С. Мідника.
14. Дослідження та діагностика характерологічних рис особистості.
15. Особистісні типи та можливості їх психологічного виміру.
16. Зміст основних методичних підходів до оцінки характеру людини.
17. Загальна характеристика методик діагностики особистості, побудованих на основі факторного аналізу психологічних ознак.
18. Шістнадцяти факторний особистісний опитувальник Р. Кеттелла. Зміст та особливості застосування в практиці психодіагностики.
19. Особистісний опитувальник Р. Айзенка. Зміст вимірювальних шкал.
20. Загальна характеристика психологічних методик дослідження особливостей особистості, розроблених на основі типологічного підходу.
21. ММРІ. Характеристика шкал. Особливості застосування.
22. Опитувальник Леонгарда-Шмішека. Оцінка акцентуацій характеру і особливості інтерпретації.
23. Діагностика особливостей особистості з використанням графічних психотехнологій.
24. Теоретичні погляди на проблематику мотивації діяльності.
25. Характеристика мотиваційних змінних (індикаторів). Їх використання в процесі психодіагностики мотивації людини.
26. Перелік методик виявлення та оцінки мотивів поведінки людини.
27. Особливості психодіагностики особистісно-сміслових структур свідомості людини.
28. Метод семантичного диференціала Ч. Осгуда. Особливості застосування.
29. Метод репертуарних решіток Дж.Келлі. Концепція, зміст та особливості застосування.
30. Методи оцінки комунікативних якостей особистості.
31. Особливості діагностики комунікативних якостей особистості за допомогою 16-ти факторного особистісного опитувальника Р. Кеттелла і ММРІ.
32. Особливості дослідження комунікативності людини з використанням методики діагностики стилю взаємодії К. Томаса і методики інтерперсональної діагностики Т. Лірі.
33. Коротка характеристика методів дослідження міжособистісних відносин в групі.
34. Психодіагностика мотивації.
35. Діагностика інтелекту. Методи діагностики рівня загального інтелектуального розвитку. Принципи побудови інтелектуальних тестів.
36. Методи психологічної діагностики уваги.
37. Методи психологічної діагностики пам'яті.
38. Методи психологічної діагностики мислення.
39. Діагностика творчих здібностей.
40. Шкільний тест розумового розвитку.
41. Шкала прогресивних матриць Дж.Равена.

42. Тест структури інтелекту Р.Амтхауера.
43. Шкала розумового розвитку А.Біне.
44. Шкала вимірювання інтелекту Д.Векслера (дитячий та дорослий варіанти).
45. Культурно-вільний тест інтелекту Р.Кеттелла.
46. Діагностика мотиваційно-ціннісної сфери. Особистісні опитувальники вимірювання мотивів.
47. Процедура діагностики самосвідомості особистості.
48. Методи діагностики самосвідомості особистості.
49. Психодіагностика емоційних і функціональних станів
50. Методи діагностики тривожності.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Оцінювання навчальної дисципліни проводиться за результатами поточного та підсумкового контролю:

- поточний контроль - 50 балів
- підсумковий контроль 50 балів.

Оцінка за поточний контроль складається з оцінювання аудиторної та результатів самостійної роботи здобувача, а також індивідуального завдання (виконання та захист тематичної роботи).

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (залік).

Здобувач вищої освіти має право на визнання результатів навчання (умінь, компетентностей) у неформальній та/або інформальній освіті, які поширюється на дисципліни обов'язкової та вибіркової компонент, що за тематикою та змістом відповідають як навчальній дисципліні загалом, так і її окремим розділам, темам, індивідуальним завданням (курсова робота, контрольна робота тощо), які передбачені робочою програмою (силабусом) конкретної навчальної дисципліни. (Посилання на Положення про порядок визнання в Харківському національному університеті внутрішніх справ **результатів** навчання (умінь, компетентностей) у неформальній та/або інформальній освіті http://univd.edu.ua/files/generaldocs/non_formal_education.pdf)

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських та практичних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи;
- оцінка роботи в малих групах.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни, рівень самостійної підготовки до занять.

Поточний контроль. До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час практичних занять;
- якості виконання самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти (далі – здобувач) знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (практичні) самостійна робота (виконання домашніх завдань, ведення конспектів, виконання прагматичних завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. ***Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.*** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру, та балів, набраних на підсумковому

контролі (екзамені, заліку).

*Підсумкові бали
навчальної
дисципліни*

*Загальна кількість балів
(перед підсумковим
контролем)*

*Кількість балів за
підсумковим контролем*

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамен) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівники.

Умови визначення навчального рейтингу здобувача, а також вимоги і критерії оцінювання деталізовані нижче.

УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ			
Види робіти	Кількість	Максимум балів за один вид робіт	Разом
Робота на лекційному занятті	16	1	16
Робота на практичному заняття	16	1	16
Індивідуальне завдання	3	6	18
Підсумковий контроль	1	50	50
Разом:			100

ВИМОГИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ		
Види робіт	Кількість балів за один вид робіт	Критерії оцінювання
Робота на лекційному занятті	1	Всі лекції з даного курсу мають інтерактивний характер, отже максимальну оцінку за роботу на лекції отримують здобувачі, які постійно включені в обговорення питань лекції.
	0,5	Даний бал отримують здобувачі, які не беруть участі у обговоренні, втім демонструють уважність і не відволікаються від ходу лекції на сторонні справи
	0	Здобувач не приймає участі в лекційному занятті, порушує дисципліну, не слухає

		викладача, постійно відволікається
Робота на практичному занятті	1	Здобувач бере активну участь в опрацюванні практичних завдань, проявляє ґрунтовну підготовку, робота виконана та захищена згідно графіка, з поясненнями та висновками і в повному обсязі
	0,5	Здобувач бере участь в опрацюванні практичних завдань; робота захищена, але виконана частково, з порушенням термінів або вимог
	0	Здобувач не приймає участі в занятті, порушує дисципліну, робота не виконана
Індивідуальне завдання	6	<i>Індивідуальне завдання передбачає виконання здобувачем роботи по складанню психодіагностичного комплекта методик за обраною темою.</i> Індивідуальне завдання виконано повністю (має пояснювальну частину, ґрунтовно складений інструментарій з бланками і ключами), опрацьований на 3-х піддослідних та виконаний у відведений термін.
	5	Індивідуальне завдання виконано частково та потребувало доопрацювання. Окремим частинам викладу бракує аналітичного характеру. Опрацьовано частково.
	2-4	Виконано частково, доопрацювання не було здійснене, терміни порушені. Роботі суттєво бракує систематичного аналізу й логічного викладу. Опрацьовано частково.
	0-1	Завдання не виконано або виконано з порушенням вимог. Опрацювання не було проведене.
Проміжне тестування	1	<i>Проміжне тестування включає в себе питання, раніше обговоренні на семінарських заняттях і складається з 10 тестових питань з варіантами відповідей.</i> Отримує здобувач який правильно відповів на 10-9 питань тесту.
	0,5	Отримує здобувач який правильно відповів на 8-7 питань тесту.
	0,25	Отримує здобувач який правильно відповів на 6-5 питань тесту.
	0	Отримує здобувач у якого менше 5 правильних відповідей тесту
Підсумковий контроль	1-50	<i>Підсумковий контроль (залік) проводиться у вигляді усних відповідей на білети, що включають три питання, або підсумковий контроль проводиться у вигляді тестів (50 питань) кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.</i>

	50-41	Відповіді на усі питання білету відтворюються в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Здобувач показує при цьому глибоке оволодіння матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.
	40-31	При відповіді на питання екзаменаційного білету відтворюється значна частина питань. Здобувач виявляє знання і розуміння основних положень, певною мірою може аналізувати, порівнювати та робити висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події. Але у відповідях допущені несуттєві помилки, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене власне ставлення до фактів.
	30-21	В відповіді відтворюються основні моменти питань без достатнього розуміння; здобувач у цілому оволодів суттю питань з даної теми, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але відповідь неповна, припускаються помилки, припущені неточності.
	20-1	Оцінюється відповідь, що містить рівень елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів питань. Здобувач виявив неспроможність в повному обсязі висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях припущені суттєві помилки.

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою
94-96			

90-93			навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
85-89	Добре («зараховано»)	B	« Дуже добре » – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією-двома значними помилками.
80-84			
75 – 79	Задовільно («зараховано»)	C	« Добре » – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією-двома значними помилками.
70-74		D	« Задовільно » – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не носять істотний характер, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконана, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
65-69			
60-64	Незадовільно («не зараховано»)	E	« Достатньо » – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якість виконання деяких з них оцінена числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
40-59		FX	« Умовно незадовільно » – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, потрібні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконана, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21-40			
1–20		F	« Безумовно незадовільно » – теоретичний зміст курсу не освоєний, потрібні практичні навички роботи несформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна:

1. Бурлачук Л. Ф. Основи психодіагностики для психологів / Л. Ф. Бурлачук // Психологія і особистість. - 2012. - № 1. - С. 199-200.
2. Бурлачук Л. Ф., Морозов С. М. Словарь-справочник по психологической диагностке. Киев: Наукова думка, 2014. –200 с.
3. Бурлачук Л.Ф. Введение в проективную психологию.-К.: Ника-Центр, 2014. – 128с

4. Галян І.М. Психодіагностика: навч. посібник - К.: Академвидав, 2010. –464 с.
5. Гордієнко В. Психологія особистості в біографіях, подіях, портретах / Гордієнко В., Копець Л. – К.: Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2010. – 304 с.
6. Зливков В.Л., Лукомська С.О., Федан О.В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях К.: Педагогічна думка, 2016. –219 с.
7. Клайн. П. Справочное руководство по конструированию тестов. – Киев, 2011.
8. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика. Навч. посіб для вузів . –К.: Ельга Ніка-Центр. –2014. –400 с.
9. Луценко О.Л. Практичні роботи з психодіагностики. – Х.: ХНУ ім. Каразіна, 2017. - 68 с.
10. Терлецька Л. Г. Основи психодіагностики. Навчальний посібник. –К.:Главник, 2016. –144 с.
11. Харцій О.М. Візуальна психодіагностика : навч. посібник Львів: Магнолія 2018. - 223 с.
12. Шевченко Л.О., Чепіга Л.П. Практична психологія: навч. посібник Харків : Константа, 2018. - 191 с.

Допоміжна:

13. Морозов О.М. Психологія особистості : оперативна аудіовізуальна діагностика : навч. посібник. - К.: Вид. Паливода А.В., 2018- 328 с.
14. Практикум з психодіагностики / Укл.: О.О. Музика, В.М. Остринька, В.В. Остриньський. – 2-ге вид., випр. і допов. – Житомир, 2010.
15. Психодіагностика: навчальний посібник / уклад. Ю.В. Кушнір; відп.ред. В.П. Кушнір. - Донецьк: КиЦ, 2012. - 346 с.
16. Самошкіна Л. М. Психодіагностика: Навч. наоч. посіб. з мультимедійним курсом /Під ред.чл.-кор. АПН України, професора Е. Л. Носенко. –Д.: Вид-во ДНУ, 2018. –448 с.
17. Скребець В.О. Основи психодіагностики: навч. посіб. –К.: Слово, 2017. –192 с.
18. Становлення сучасної парадигми психологічної діагностики когнітивного розвитку учнів : монографія за ред. С.А.Гончаренко, Л.О.Кондратенко. – Кіровоград : Імекс – ЛТД, 2012 – 208 с.
19. Терлецька Л. Г. Основи психодіагностики. Навчальний посібник. –К.:Главник, 2016. –144 с.
20. Харцій О.М. Візуальна психодіагностика : навч. посібник Львів: Магнолія 2018. - 223 с.
21. Шевченко Л.О., Чепіга Л.П. Практична психологія: навч. посібник Харків : Константа, 2018. - 191 с.
22. Щербакова І.М. Психодіагностика професійного самовизначення особистості: Навчально-методичний посібник. – Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2012. – 324 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

23. Пошукова система Google Scholar <http://scholar.google.com/>
24. Пошукова система Springer <https://link.springer.com/>

25. Пошукова система Scirus <https://www.elsevier.com/>
26. Пошукова система Google books <https://books.google.com/>
27. Пошукова система WorldWideScience.org <https://worldwidescience.org/>
28. Пошукова система DOAJ <https://www.doaj.org/>
29. Пошукова система DOAB <https://www.doabooks.org/>
30. Пошукова система SpringerOpen <https://www.springeropen.com/>
31. Система пошуку наукової інформації у відкритих архівах України (SSM) <https://oai.org.ua/>
32. Електронна бібліотека Наукова періодика України <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>